

DÉL

Tudod, úgy megy ez, hogy egyik nap még van otthonod, másnap meg nincs, de azt nem mondom el, miért lettem hajléktalan, mert ez az én titkos törté-

34 Sherman Alexie

MAJD ÉN

MEGVÁLTOM

netem, és az indiánoknak vigyázni kell, hogy a mohó fehér népek ki ne fürkészszenek minden titkukat.

Szpakén indián vagyok, belföldi szelís, a népem legalább tízezer éve él Washington állam-

ban, Spokane százmérföldes körzetében. Spokane-ban nőttem fel, és huszonhárom éve költöztem Seattle-be, hogy egyetemre mehessek. Két szemeszter után buktam ki, kétkezi és még kétkezebb munkákat végeztem, kétszer-háromszor nősültem, született két-három gyerekem, aztán begolyóztam. Természetesen nem ez a betegségem hivatalos meghatározása, de a beilleszkedési rendellenesség sem pontosabb, túl komolyan hangzik, pedig nem lett belőlem sorozatgyilkos, se semmi ilyesmi. Más emberi lényt sosem bántottam, legalábbis fizikailag nem. Talán összetörtem néhány szívet, de ez megesik mindannyiunkkal, ebben a tekintetben nincs tehát bennem semmi különös. Még szívtiprónak is unalmas vagyok. Egyszerre mindig csak egy nővel találkoztam vagy házasodtam. Nem törtem darabokra szíveket csak úgy egyik napról a másikra. Lassan és gondosan törtem őket össze. Nem döntöttem gyorsasági rekordot, amikor megléptem. Apránként tűntem el, tűnök el azóta is.

Hat éve vagyok hajléktalan. Ha létezik hatékony hajléktalan ember, hát én az vagyok. Ha valamiben, hát hajléktalanságban jó vagyok. Tudom, hol a legjobb ingyen kaja. Összebarátkoztam néhány étterem- és üzlettulajdonossal, akik megengedik, hogy használjam a fürdőszobájukat. A nyilvános is megteszi. De sokkal jobban érdekel a főnök mosdója, a konyha vagy a kamra mögött rejtőző tiszta mellékhelyiség. Talán furcsa, hogy éppen erre vagyok büszke, de sokat jelent, elég megbízható vagyok – ahhoz, hogy valaki más kisuvickolt vécéjébe vizeljek. Talán nem mindenki értékeli a tiszta fürdőszobát, én igen.

Talán ez az egész sem érdekel senkit. Hajléktalan indiánnal tele egész Seattle. Megszokottak és unalmasak vagyunk, a járókelő dühödten, undorral vagy éppen szomorúan figyeli a nemes vademberek sorsát. Pedig nekünk is vannak álmaink, van családunk. Jó barátom egy hajléktalan belföldi indián, akinek a fia a keleti part egyik legnagyobb újságjánál szerkesztő. Ez persze az ő története, de mi indiánok nagy mesélők és nagy hazugok vagyunk, nagy mítoszteremtők, és ez a belföldi indián hobó talán csak egy vén mindennapi

indián. Nem tetszik ez nekem, hogy csak „belföldi”-nek nevezi magát, de nem árulja el, milyen törzshöz tartozik. Amikor figyelmeztettem, miért nem mondja meg pontosan, kicsoda, azzal felelt: – Tudja bármelyikünk, hogy pontosan kicsoda? – Hát remek, itt egy filozofáló indián. – Hé! – feleltem neki –, ahhoz már otthon kell, hogy ilyen otthonosan mondd a semmit! – Csak nevetett, csak kicsit nézett madárnak, beintett, aztán távozott.

35

Az utcát ugyanazokkal járom: ők az én csapatom, védelmezőim, különítményem. Együtt vagyunk: Sáron Rózsája, Junior és én. Ha senki másnak, egymásnak fontosak vagyunk. Sáron Rózsája nagydarab nő, legalább kétszázhusz centi, ha az összhatást nézzük, százhatvannégy, ha a méretet. Jakama indián a visram törzsből, a változatosság kedvéért. Junior colville indián, de abból százkilencvenkilenc törzs van, úgyszólván bármi lehet. Viszont jóképű, mintha most lépett volna le valami „Ne szemeteld tele a világot!” posztterről. Olyan a pofacsontja, mint azok a bolygók, a körülöttük keringő, apró holdjaikkal. Féltékeny vagyok rá. Féltékeny és féltékeny. Ha Juniort és engem egymás mellé teszünk, ő a „Kolumbusz előtt betelepült indián”, míg én vagyok a „Kolumbusz után betelepült”. Én vagyok az élő bizonyíték, mekkora kárt okoztak a gyarmatosítók nekünk, rézbőrűeknek. Azt viszont nem árulom el, mennyire megijedek néha a történelem útvesztőitől. Erős férfi vagyok, tudom, hogy a hallgatás a legjobb fegyver a fehérekkel szemben.

Ez az egész történet ebédidőben kezdődött, amikor Sáron Rózsája, Junior és én a Pike Place piacon kéregettünk. Kétórás tárgyalássorozattal szereztünk öt dollárt, amiből egy csodás üveg vitamindús bátorságra futja a létező legszebb áruházból. Elindultunk hát a legközelebbi felé, mint harcos részegesek, és elmentünk egy zálogos előtt, aminek addig a létezése se tűnt föl. Ami furcsa, mert bennünk, indiánokban van egy beépített zálogbolt-radar. De a legfurább mégis az a régi, pow-wow tánchoz viselt ruha volt a kirakatban.

- Ez a nagyanyámé volt – mondtam Sáron Rózsájának és Juniornak.
- Hát ezt meg honnan veszed? – kérdezte Junior.

Sehonnan nem veszem, hiszen sosem láttam. Azaz csak fényképen, a táncoló nagyanyámon. A fénykép pedig azelőtt készült, hogy az ruhát ellop-ták volna tőle, több mint ötven éve. De az biztos, hogy pont úgy nézett ki, ahogy az emlékezetemben megőrződött, ugyanolyan színű tollak és gyöngyök ékesítették, mint a mi családunk törzsi gyűlésekre készített ruháit.

- Csak egyféleképpen szerezhetek bizonyosságot – mondtam.

Azzal Sáron Rózsája, Junior és én besétáltunk az üzletbe, és üdvözöltük a pult mögött álló fehér öregembert.

- Mivel szolgálhatok? – érdeklődött az öreg.

– A kirakatban a nagyanyám törzsi díszruháját látom – mondtam. –
Ötven éve lopták el tőle, és a család azóta is keresi.

A zálogos úgy nézett rám, mintha szélhámos lennék. Megértettem.
A zálogboltokban sok a szélhámos.

36 – Igazat beszélek – mondtam. – Kérdezze csak a barátaimat. –
Majd ők megmondják.

– A legbecsületesebb indián, akit ismerek – közölte Sáron Rózsája.

– Nos, rendben, becsületes indián – felelte a zálogos. – A kétely gyümölcse a tiéd. Bizonyítsd be, hogy ez a nagyanyád ruhája.

Az indiánok nem akarnak tökéletesek lenni, mert csak az istenük az, ezért valami hibát varrnak bele a díszes öltözékükbe. Az én családom mindig egy sárga gyöngyöt rejtett valahová. De alaposan elrejtettük, hogy nehéz legyen rátalálni.

– Ha a nagyanyámé – mondtam –, valahol egy sárga gyöngyöt találunk elrejtve benne.

– Rendben – mondta a zálogos. – Akkor hát nézzük meg!

Kivette a kirakatból, a pultra terítette, és addig kerestük a sárga gyöngyöt, míg a hónalj-részen meg nem találtuk.

– Hát megvan – mondta a zálogos, és nem hangzott meglepettnek. – Igazad volt. Ez a nagyanyádé.

– Ötven évre elveszett – mondta Junior.

– Hé, Junior! – vágtam közbe. – Ez az én családom története. Hadd mondjam el én!

– Ötven évre elveszett – mondtam.

– Ez az ő családjának a szomorú története – szólalt meg Sáron Rózsája. – Visszaadja neki?

– Így lenne helyes – mondta a zálogos. – De nem engedhetem meg magamnak, hogy helyesen cselekedjem. Ezer dollárt fizettem érte. Nem mondhatok csak úgy le róla.

– Elmehetünk a zsarukhoz, és elmondhatjuk, hogy lopott holmi – mondta Sáron Rózsája.

– Hé! – szóltam rá. – Ne fenyegezd az embereket!

A zálogos nagyot sóhajtott. Az esélyeket latolgathatta.

– Elmehtek a zsarukhoz – mondta. – De nem hiszem, hogy egy szavatokat is elinnék.

Mintha elszomorodott volna ettől. Hogy előnyt húz a mi hátrányunkból.

– Mi a neved? – kérdezte tőlem a zálogos.

– Jackson – feleltem.

– Ez kereszt- vagy vezetéknev?

– Mindkettő – mondtam.

– Komolyan?

– Persze hogy komolyan. Anyám és apám Jackson Jacksonnak neveztek el. A családban Jackson a négyzetben a becenevem. Vicces család vagyunk.

– Hát jól van, Jackson Jackson – mondta a zálogos. – Gondolom, most épp nincs nálad ezer dollár.

– Összesen öt dollárunk van – válaszoltam.

37

– Nem jó – válaszolta, és erősen elgondolkodott a további lehetőségeken. – Ezer dollárért simán eladnám, ha lenne annyid. Sőt, mivel tisztességes üzletember vagyok, már kilencszázkilencvenkilenc dollárért is odaadnám. Egy dollár veszteséget kibírok. Ebben az esetben tehetek kivételt. Hogy helyesen cselekedjek, megér nekem egy dollárt.

– Összesen öt dollárunk van – ismételtem.

– Nem jó – ismételte ő is, és még erősebben elgondolkodott a lehetőségeken. – Hogy is legyen? Kapsz huszonnégy órát, hogy megszerezd a kilencszázkilencvenkilenc dollárt. Holnap délben idejössz a pénzzel, és eladom neked a nagyanyád díszruháját. Na, hogy hangzik?

– Egész jól – mondtam.

– Rendben – felelte. – Megegyeztünk. Még be is szállok. Itt van húsz dollár.

Kinyitotta a tárcáját, és előhúzott egy ropogós bankjegyet. Sáron Rózsája, Junior és én pedig kísérteltünk a napsütésbe, hogy összeszedjük a hiányzó kilencszázhetvennégy dollárt.

Új Forrás 2015/3 – Sherman Alexie: Majd én megváltom

DÉLUTÁN 1 ÓRA

Sáron Rózsája, Junior és én fogtuk a húszdolláros bankjegyünket plusz az öt dollár aprót, bementünk az ábécébe, és vettünk rajta három üveg képzelőerőt. Hiszen ki kell találnunk, hogyan teremtsük elő egy nap alatt azt a sok pénzt. A gondolkodáshoz behúzódtunk egy utcácskába, az Alaszka-viadukt alá, és kivégeztük az üvegeket – egyet, kettőt, hármat.

DÉLUTÁN 2 ÓRA

Sáron Rózsájának nyoma veszett, mire fölbredtem. Később hallottam, hogy visszastoppolt Toppenishbe, ott él a nővérével a rezervátumban.

Junior kinyúlt mellettem, a saját hányadékában, vagy talán valaki máséban, a fejem belefájdult a gondolkodásba, egyedül hagytam hát, és lebalagtam a vízhez. Szeretem az óceán szagát. A sónak olyan az illata, mint az emlékezetnek.

A rakparton beleszaladtam három aleut testvérbe, egy fából ácsolt padon ültek, az öblöt bámulták és sírtak. A legtöbb hajléktalan indián Alaszkából kerül Seattle-be. Fölszállnak egy nagy halászhajóra valahol Anchorage-ben,

Barrow vagy Juneau kikötőjében, dél felé halásznak Seattle-ig, ott egy marék készpénzzel partra szállnak, és jól érzik magukat valami nagyon szentséges és hagyományos indián kocsmában, leégnek és még jobban leégnek, aztán az örökkévalóságig keresik az utat vissza a hajóra és északra.

38 Aleut testvéreimnek lazacszaga van, gondoltam, azt mondták, addig maradnak ott a padon, míg vissza nem jön a hajójuk.

– És mikor ment el a hajótok? – kérdeztem.

– Tizenegy éve – válaszolt a legidősebb.

Egy darabig ott sírtam velük.

– Hé, srácok! – mondtam aztán. – Nincs egy kis pénzetek kölcsön?

Nem volt.

DÉLUTÁN 3 ÓRA

Visszamentem Juniorhoz. Még mindig ott feküdt kiütve. Az arcomat a szájához érintettem, hogy érezzem, lélegzik-e. Életben volt, hát beletúrtam a farmerje zsebeibe, találtam fél cigarettát. Végigszívtam, és a nagymamámra gondoltam.

Agnesnek hívták, meghalt mellrákban, mikor tizennégy éves voltam. Apám azt állította, a rezervátum területén megnyitott uránbánya miatt lett rákos. Anyám szerint a betegség akkor kezdődött, mikor egy este hazafelé tartott a törzsi gyűlésről, és elütötte egy motorbicikli. Három bordája tört, sosem forrt össze rendesen, és anyám szerint az ember akkor lesz rákos, ha nem gyógyul meg valamiből.

Junior mellett üldögéltem, szagoltam a füstöt, a sót és a hányadékot, és közben azon tűnődtem, nem akkor lett-e a nagymamám rákos, mikor ellopták a díszruháját. Talán az összetört szívében kezdődött a rák, és onnan terjedt át a mellére. Tudom, örültség, de az járt a fejemben, életre kelthetem-e a nagymamát, ha visszavásárolom a ruháját.

Pérez kellett, sok pénz, otthagytam hát Juniort, és elmentem a „Valódi Változásért” irodájába.

DÉLUTÁN 4 ÓRA

A „Valódi Változásért” egy sokoldalú szervezet, ad ki újságot, szegényeket és hajléktalanokat segítő kulturális projekteket támogat, tömegeket mozgósít a szegénység felszámolása érdekében. A küldetése, hogy szervezzen, neveljen, szövetkezzen, a hajléktalanságra és a szegénységre megoldásokat keressen. Azért van, hogy képviselje a leginkább rászorulókat.

Belém égett a szándéknyilatkozatuk, mert néha árulom az újságjukat az utcán. Ehhez viszont józannak kell maradni, és abban nem mindig vagyok jó.

Az újságot bárki árulhatja. Egy példány harminc cent, egy dollárért lehet eladni, a haszon az árusé.

– Ezernégyszázharminc újságra van szükségem – mondtam a Nagyfőnöknek.

– Fura egy szám – felelte. – És rengeteg újság.

– Ennyi kell.

A Nagyfőnök előhúzta a számológépét.

– Négy százhuszonkilenc dollárodba kerül – mondta.

– Ha ennyi pénzem lenne, nem árulnék újságot.

– Mi ez az egész, Jackson-a-másodikon? – kérdezte. Ő az egyetlen, aki így szól. Kedves és vicces ember.

Elmondtam neki a nagyanyám díszruhájának a történetét, és azt is, mennyi pénz kellene a visszavásárlásához.

– Szólni kellene a rendőrségnek – mondta.

– Nem akarom – feleltem. – Ez az én magánhadjáratom. Nekem kell visszaszereznem.

– Értem – mondta. – Az igazság az, még adnék is annyi újságot, ha hinnék benne, hogy működik. De az eddigi rekord háromszázkét darab, ez a legtöbb, amit egy árus egy nap alatt el bírt adni.

– És az is csak kétszáz dollárt hozna – tettem hozzá.

A Nagyfőnök megint fogta a számológépét. – Kettőszáztizenegy dollár negyven centet – mondta.

– Az nem elég – feleltem.

– A legtöbb pénz pedig, amit újságárusunk egy nap alatt keresett ötszázhuszonöt dollár. Azt is csak azért, mert ki tudja miért kapott néhány régi kék ötdollárost. De az átlag nettó bevétel harminc dollár.

– Akkor ez így nem megy.

– Nem.

– Tud valamennyit kölcsönadni?

– Nem tehetem – felelte. – Ha neked adok, adnom kell mindenkinek.

– És mit tehet?

– Adok ötven újságot ingyen. De ne mondd el senkinek!

– Rendben – feleltem.

Összeszedte az újságokat, átadta. A mellemhez szorítottam a paksamétát, a Nagyfőnök átölelt. Az újságokkal visszaballagtam a vízhez.

DÉLUTÁN 5 ÓRA

A rakparton álltam, közel a Bainbridge Island végállomáshoz, és a kompra szálló ingázóknak próbáltam eladni az újságot.

Egy óra alatt ötöt sikerült. A maradék negyvenötöt beletömtem egy kukába, bementem egy McDonald's-ba, rendeltem négy sajtburgert, darabját egy dollárért, és szép lassan megettem.

40 Aztán kimentem, és a járdára hánytam. Utálok, ha ilyen gyorsan kimegy belőlem az étel, alig valamivel evés után. Mint puffadt hasú, alkoholista indián, csak remélhetem, hogy marad bennem annyi, amennyi életben tart.

DÉLUTÁN 6 ÓRA

A zsebemben maradt egy dollárral visszaballagtam Juniorhoz. Még mindig kinyúlva feküdt, a fületem a mellkasára tapasztottam, hallom-e a szívverését. Élt. Levettem róla a cipőt és a zoknit, a bal zokniban egy dollárt, a jobban ötven centet találtam.

Két dollár ötven centtel a kezemben leültem melléje, a nagymamámra és a történeteire gondoltam.

Tizenhárom éves koromban a nagymama a második világháborúról mesélt nekem. Ausztráliában, Sydneyben, egy katonai kórházban volt ápolónő. Két éven át gyógyította az amerikai és ausztrál katonákat.

Egyszer egy sebesült maorit ápolt, aki mindkét lábát elvesztette egy tűzérési támadásban. A férfi egészen sötét bőrű volt. A haja fekete és göndör, a szeme fekete, a tekintete melengető. Az arcán élénk színű tetoválás.

– Maga maori? – kérdezte a nagyanyámat.

– Nem – felelte ő. – Szpoken indián vagyok az Egyesült Államokból.

– Értem – mondta a maori. – Sokat hallottam az ott élő törzsekről.

De sosem találkoztam élő amerikai indiánnal.

– Sokan harcolnak közülünk Amerikáért – válaszolt a nagyanyám. –

Az egyik bátyám Németországban, a másik Okinawában esett el.

– Sajnálom – mondta a maori. – Én is jártam Okinawánál. Borzalmas volt.

– Sajnálom a lábát – mondta a nagymama.

– Vicces nem? – kérdezte a férfi.

– Mi vicces?

– Hogy mi sötét bőrűek öljük a többi sötét bőrűt, hogy a fehér ember szabad maradhasson.

– Erre sosem gondoltam.

– Én néha gondolok rá. Máskor meg úgy gondolkozom, ahogy ők akarják. Összezavarodtam.

A nagyanyám beadott neki egy kevés morfiumot.

– Hisz a mennyországban? – kérdezte a maori.

– Melyikben? – kérdezett vissza a nagyanyám.

– Abban, ahol vár rám a lábam.

Nevettek.

– Persze – mondta –, a lábam talán elszalad előlem, ha a mennybe jutok. És akkor hogy kapom el?

– A karját kell edzenie – felelte a nagymama. – És majd kézen állva rohan a lába után.

És nevettek megint.

Junior mellett ültem, és én is nevettem a nagymama történetén. A kezemet közel vittem Junior szájához, hogy érezzem, még lélegzik-e. Élt, tehát fogtam a két dollár ötven centemet, és elballagtam a koreai fűszereshez a Pioneer Square-re.

ESTE 7 ÓRA

A koreai fűszeresnél vettem egy ötvencentes szivart és két kaparós sorsjegyet, darabját egy dollárért. Egy-egy sorsjeggyel maximum öt-száz dollárt lehet nyerni. Ha mindkettő nyerne, akkor visszavásárolhatnám a nagymama díszruháját.

Mary, a pult mögött álló fiatal koreai nő mindig is tetszett nekem. A tulajdonosok lánya, és egész nap énekel.

– Szeretem – mondtam, mikor átnyújtottam a pénzt.

– Mindig azt mondja, hogy szeret – felelte.

– Mindig is szeretni fogom.

– Maga egy szentimentális bolond.

– Inkább romantikus vénember.

– Hozzám öreg, az biztos.

– Tudom, hogy öreg vagyok, de álmodzni azért szabad.

– Rendben – felelte. – Beleegyezem, hogy szerepeljek az álmaiban, de csak az álmában fogom meg a kezét. Csók és szex nincs. Még az álmában sem.

– OK – feleltem. – Semmi szex. Csak szerelem.

– A mielőbbi viszontlátásra, Jackson Jackson, szerelmem!

Kisétáltam, át az Occidental parkba, leültem egy padra, és elszívtam a szivart.

Még tíz percet vártam, aztán lekapartam az első sorsjegyet, és nem nyertem semmit. Már a legjobb esetben is csak ötszázat szerezhettek, a felét annak, amire szükségem van.

Újabb tíz perccel a veszteség után lekapartam a másikat, és nyertem egy ingyen sorsjegyet – csekély vigasz, de újabb nyerési lehetőség.

Visszaballagtam Maryhez.

– Jackson Jackson, most meg már a szívemet akarja?

– Nyertem egy ingyen jegyet – feleltem.

– Pont olyan, mint a többiek. Magának is fontosabb a pénz és a hatalom, mint a szerelem.

– Igaz – mondtam. – De legalább sajnálom, hogy így igaz.

42 Adott egy újabb kaparósat, és én megint kivittem. Magamban szeretem lekaparni a sorsjegyeimet. Reménykedve és szomorúan kaptam le a harmadikat, és igazi pénzt nyertem. Visszavittem a sorsjegyet Marynek.

– Nyertem száz dollárt – mondtam.

Alaposan megnézte, és fölnevetett.

– Ez egy vagyon – mondta, és leszámolt öt darab húszast. Az ujjunk összeért, amikor átadta a pénzt. Felvillanyozódtam, állhatatosnak éreztem magam.

– Köszönöm – mondtam –, és átadtam neki az egyik bankjegyet.

– Nem fogadhatom el – felelte. – Ez a magáé.

– Ez egy törzsi szokás. Ilyenek az indiánok. Ha nyerünk valamit, megosztjuk a családdal.

– Én nem tartozom a családjához.

– Dehogynem

Elmosolyodott. Megtartotta a pénzt. Nyolcvan dollárral a zsebemben elköszöntem az én drága Marymtől, és kiléptem a hideg estébe.

ESTE 8 ÓRA

Meg akartam osztani a jó hírt Juniorral. Visszabaktattam hozzá, de hűlt helyét találtam. Később mesélték, hogy egészen az oregoni Portlandig eljutott stoppal, és ott fagyott halálra a Hilton Hotel mögötti síkátorban.

ESTE 9 ÓRA

Honvágyam lett, ezért elmentem a déli városközpontba, a Nagyszívbe. Ez egy indián ivó. Az ember nem is tudja, miért vonulnak át az indiánok mind egy kocsmába, hogy onnantól indián ivó legyen. A Nagyszív már huszonhárom éve az volt. Valaha az Aurora sugárúton állt, de egy eszement lummi indián porig égette, és a tulajdonosok új helyet kerestek, a Safeco baseballstadiontól déli irányban néhány háztömbnyire.

A Nagyszívbe lépve tizenöt indiánt számoltam össze, nyolc férfit és hét nőt. Senkit nem ismertem közülük, de az indiánok összetartanak, ezért úgy tettünk, mintha mind testvérek lennénk.

– Mennyiért adja a whiskyt? – kérdeztem a csapost, egy dagadt fehér fickót.

– A rosszat vagy a még rosszabbat?

– A lehető legrosszabbat.

– Egy dollár.

Letettem a bárpultra a nyolcvan dolláromat.

– Rendben – feleltem. – Kérek nekem és a testvéreimnek nyolcvan whiskyt. Akkor mennyi is jut egy embernek?

– Ha téged is beleszámolunk – kiáltotta egy asszony a hátam mögül –, akkor mindenkinek öt.

Megfordultam, hogy szemügyre vegyem. Pufók volt és sápadt, egy magas, csontos indián mellett ült.

– Rendben, matekzseni – mondtam neki –, aztán úgy kiáltottam, hogy mindenki hallja. – Fejenként öt whiskyt mindenkinek!

– Milyen törzsbeli vagy? – kérdeztem.

– Duvamis – felelte. – Ő meg Varjú.

– Messzire kerültél Montanától – szólítottam meg a férfit.

– Varjú vagyok – felelte. – Repültem.

– Hogy szólítsalak benneteket? – kérdeztem.

– Az én nevem méla Irene. Ez meg itt Aranyfiú.

A nő keményen megrázta a kezem, de a férfi úgy nyújtotta, mintha kézcsókot várna. Hát megcsókoltam a kezét. Vihogott, és elpirult, amennyire csak egy rézbőrű Varjú elpirulhat.

– Nagylélek, kettős vagy, igaz? – kérdeztem.

– Szeretem a nőket – mondta. – És a férfiakat.

– Néha egyszerre – tette hozzá Irene.

Nevettünk.

– Ember! – mondtam Aranyfiúnak – Akkor benned legalább nyolc-kilenc lélek bolyong, ugye?

– Édes! – mondta. – Ahogy csak akarod.

– Jaj, ne! – szólalt meg Irene. – Aranyfiú máris beléd zúgott.

– Ennek semmi köze a szerelemhez – mondta a férfi.

Nevettünk.

– Hú – mondtam. – Ez hízelgő, Aranyfiú, de nem a te csapatodban játszom.

– Soha ne mondd, hogy soha! – felelte.

– Csak vigyázz! – tette hozzá Irene. – Aranyfiú ért a varázsláshoz.

– Aranyfiú – mondtam. – Megpróbálhatsz elcsábítani, de tudnod kell, hogy a szívem egy Mary nevű nőé.

– És Szűz a te Máriád? – kérdezte Aranyfiú.

Nevettünk.

Ittuk a whiskyket, amíg csak el nem fogyott az összes. Aztán az indiánok hoztak nekem további whiskyket, ha már én ilyen nagyvonalú voltam velük. Aranyfiú előhúzta a hitelkártyáját, én meg ittam, hajóztam a műanyag tutajon.

Úgy egy tucat whisky után Irene-t felkértem táncolni. Kosarat adott. De Aranyfiú odacsoszogott a zenegéphez, bedobott egy érmét, és kiválasztotta Willie Nelson számát, a „Vigyél át az éjszakán”-t. Irene-nel az asztalnál
44   maradva nevetgélünk és ittunk, míg Aranyfiú lassú körtáncot lejtett körülöttünk, és Willie-vel együtt énekelt.

– Szerenádod adsz nekem?

Tovább énekelt és táncolt.

– Szerenádod adsz? – kérdeztem újra.

– Éppen bűbájt bocsát rád – szólalt meg Irene.

Áthajoltam az asztalon, közben az italok kiloccsantak, és erősen szájon csókoltam Irene-t. Visszacsókkolt.

ESTE 10 ÓRA

Irene belökött a női mosdóba, be az egyik fülkébe, becsukta az ajtót, és a nadrágomba csúsztatta a kezét. Alacsony termete miatt le kellett hajolnom, hogy megcsókoljam. Fogdostam, szorongattam, ahol csak tudtam, csodálatosan kövér volt, minden porcikája, mint egy hatalmas, meleg, puha mell.

ÉJFÉL

Szinte vakon a megivott piától, egyedül álltam a bárpultnál, és esküdni meritem volna, hogy egy perc se telt el azóta, hogy Irene bevonszolt a mosdóba.

– Még egyet! – üvöltöttem a csaposnak.

– Nincs több pénzed! – üvöltött vissza.

– Valaki vegyen nekem egy italt! – kiabáltam tovább.

– Nekik sincs több pénzük!

– Hol van Irene és Aranyfiú?

– Elmentek már régen.

HAJNALI 2 ÓRA

– Záróra! – kiáltotta a csapos annak a három-négy indiánnak, akik még mindig keményen ittak az egész napos fárasztó, kemény ivás után. Az indián alkoholistá sprintel vagy maratont fut.

– Hol van Irene és Aranyfiú? – kérdeztem.

– Régen elmentek.

– Hova mentek?

– Most mondom századszor, nem tudom.

– És én most mit csináljak?

– Záróra van. Engem nem érdekel, hová mész, csak menj már!

- Hálátlan gazember, én jó voltam hozzád!
  - Én meg fenéken rúglak, ha nem takarodsz azonnal!
  - Na gyerünk, rajta, verekedni én is tudok!
- Nekem jött, és a többire nem emlékszem.

HAJNALI 4 ÓRA

Fölmerültem a sötétségből, és felfogtam, hogy egy hatalmas raktár mögött ballagok. Fogalmam sem volt, pontosan hol lehetek. Sajgott a képem, éreztem az orromat, arra a következtetésre jutottam, hogy eltörhetett. Lehúztam a ponyvát egy teherautó platójáról, magam köré igazgattam, mint hűségese szeretőt, és álomba zuhantam a mocsokban.

HAJNALI 6 ÓRA

Valaki a bordáimat rugdosta. Kinyitottam a szememet, és egy fehér zсарu nézett rám vissza.

– Jackson! – mondta a zсарu. – Te vagy az?

– Williams őrmester! – morogtam. Jó zсарu, imádja az édességet. Több száz táblával ajándékozott meg az évek során. Néha eltűnődtem, tudja-e, hogy cukros vagyok.

– Mi az ördögöt csinálsz itt?

– Fáztam és elfáradtam – feleltem neki. – Lefeküdtem aludni.

– Te őszibarom, éppen a síneken nyúltál ki.

Fölültem és körülnéztem. Tényleg a síneken feküdtem. A dokkmunkások csak bámultak. Milyen szép vasutas pizza lett volna belőlem, dupla indián pepperoni, extra sajttal. Émelyegtem és rémülten hajoltam félre, hogy kihányjak némi whiskyt.

– Mi a fene ütött beléd? – kérdezte Williams őrmester. – Sosem voltál hülye.

– A nagyanyám az oka – feleltem. – Meghalt.

– Sajnálom, ember. Mikor halt meg?

– Kilencszázhetvenkettőben.

– És most öölöd meg magad miatta?

– Mióta meghalt, mást se teszek.

A fejét rázta. Sajnálta. Mondom, jó zсарu.

– És valaki még félig agyon is vert – mondta. – Emlékszel, hogy ki?

– Mr. Grief és én öklöztünk egy kicsit.

– Nagyon úgy fest, hogy Mr. Grief kiütéssel győzött.

– Mr. Grief mindig győz.

– Na gyerünk! – mondta. – Mássz le onnan!

Fölsegített, és eltámogatott a rendőrautóig. Betuszkolt hátra.
– Ha hánysz, el is takarítod – mondta.

– Rendben.

46 Megkerülte az autót, és beült a vezetőülésre. – Most beviszlek a detoxikálóba – mondta.

– Csak azt ne, ember, az egy szörnyű hely – feleltem. – Tele van részeg indiánna!

Nevettünk. Indított.

– Nem is tudom, ti hogy csináljátok? – mondta.

– Ki az a ti? – kérdeztem.

– Ti, indiánok. Hogy a pokolba nevettek annyit? Csak most mentettem meg a segged a vonattól, és máris viccelődsz. Hogy az ördögbe van ez?

– A két legviccesebb törzs, akikkel valaha találkoztam, az indiánok és a zsidók. Ezért elárul valamit a népirtásba kódolt humorról.

Nevettünk.

– Idefigyelj, Jackson! Neked van eszed. Mit keresel az utcán?

– Adjon ezer dollárt, és megmondom.

– Fogadhatsz rá, adnék ezer dollárt, ha tudnám, hogy tényleg segít rajtad.

Komolyan gondolta. A második legjobb zсарu volt, akit életemben láttam.

– Maga jó zсарu – mondtam.

– Na ne már, Jackson! – felelte. – Ne etess!

– Nem, tényleg a nagyapámra emlékeztet...

– Aha, ti indiánok mindig ezt mondjátok.

– Nem, ember, az én nagyapám törzsi zсарu volt. Jó zсарu. Sosem tartóztatott le embereket. Törődött velük. Mint maga.

– Több száz mocskot alakot tartóztatam le, Jackson. Párat seggbe is lőttem.

– Az nem számít. Maga nem gyilkos.

– Hát meg nem öltem őket. Csak seggbe trafáltam. Segg-gyilkos vagyok.

Áthajtottunk a városközponton. A missziókból és menhelyekről már áradtak ki az ott alvók. Álomittas férfiak és nők álltak az utcasarkokon, és bámulták a sűrke égboltot. Az élőhalottak éjszakáját követő reggelre virradtak.

– Megjijedt már valaha? – kérdeztem Williams őrmestertől.

– Hogy érted?

– Zсарunak lenni is ijesztő néha?

Elgondolkodott a kérdésen. Megforgatta az agyában. Ezt is szerettem benne.

– Azt hiszem, igyekszem nem gondolni arra, hogy félhetnék – mondta.

– Ha a félelemre gondolsz, félni is fogsz. A munka egyébként általában dögunalom. Az ember vezet, sötét sarkokat fürkészs, és nem lát semmit. Aztán egyszer csak nehézre fordul a dolog. Üldözöl egy embert, verekszel, vagy egy töksötét házban járkálsz, miközben tudod, hogy ott rejtőzik valaki az egyik sarokban, a fenébe is, igen, ijesztő.

– A nagyapámat is szolgálat közben ölték meg.

– Sajnálom. Hogyan történt?

Tudtam, hogy most nagyon fog figyelni.

– A rezervátumban dolgozott. Ott mindenki ismer mindenkit. Biztonságos. Mi nem vagyunk olyanok, mint azok az őrült szíúk vagy apacsok, vagy más harcos törzsek. Az utóbbi száz évben összesen három gyilkosság történt az én rezervátumomban.

– Az tényleg jó.

– Igen, tudja, mi szpokén indiánok passzívak vagyunk Még a szavakkal is spórolunk. Kiátkozunk bárkit, de nem lövöldözünk. Nem késelünk. Semmiképp sem gyakran.

– Na és mi történt a nagyapáddal?

– Egy pasas és a barátnője verekedett a Kis Vízesésnél.

– Házi perpatvar. Az a legrosszabb.

– Igen, de a pasas a nagyapám testvére volt. Az apám nagybátyja.

– Ó, nem!

– De. Szörnyű volt. A nagyapám csak besétált a házba. Járt már ott ezerszer. A testvére és a barátnő részegen ütötték egymást. A nagyapám közéjük állt, mint korábban vagy százszor. A lány megbotlott valamiben. Elesett, beverte a fejét, és sírva fakadt. A nagyapám melléje térdelt, hogy megnézze, nem sérült-e meg. És akkor a testvére valamiért kihúzta a nagyapám pisztolyát a tokból, és fejbe lőtte vele a nagyapámat.

– Borzalom. Sajnálom.

– Igen. Apám nagybátyja maga se értette, miért csinálta. Életfogytiglant kapott, és szörnyű hosszú leveleket írt. Vagy ötven oldal hangyabeteűkkel. Végig azt próbálta megfejteni, miért tette. Csak írt és írt és írt és gondolkozott. Sose jött rá. Nagy rejtély.

– Emlékszel a nagyapádra?

– Egy kicsit. A temetésre emlékszem. A nagyanyám nem akarta hagyni, hogy eltemessék. Apám vonszolta el a sírtól.

– Nem is tudom, mit mondjak.

– Hát én sem.

Megálltunk a detoxikáló előtt.

– Megjöttünk – mondta Williams őrmester.

- Nem mehetek be oda – feleltem.
- Muszáj.
- Kérem, ne! Bent tartanak huszonnégy óráig, aztán már késő lesz.
- Mihez?

48 Elmondtam neki a nagyanyám díszruhájának a történetét, és a határidőt is, a visszavásárlását.

– Ha ellopták, fel kell venni a jegyzőkönyvet. Magam vizsgálom ki. Ha tényleg a nagyanyádé. Visszaszerzem. Törvényesen.

– Nem – mondtam. – Nem lenne tisztességes. A zálogos nem tudhatta, hogy lopott holmi. Egyébként is küldetést teljesítek. Hős akarok lenni, tudja? Vissza akarom szerezni, mint egy grál lovag.

– Ez romantikus hülyeség.

– Lehet. De nekem fontos. És rég fordult elő, hogy nekem bármi fontos legyen.

Williams őrmester hátrafordult az ülésen. Rám bámult. Az arcomat tanulmányozta.

– Adok egy kis pénzt – mondta. – Sok nincs. Harminc dollárom van fizetésig. A díszruhára nem elég. De mégis valami.

– Elfogadom – mondtam.

– Azért adom, mert hiszek abban, amiben te is. Föl nem foghatom miért, de remélem, hogy a harminc dollárból valahogy ezret csinálsz.

– Én hiszek a varázslatban.

– Én meg azt hiszem, jól berúgsz megint a pénzemen.

– Akkor miért adja nekem?

– Nem létezik hitetlen rendőr.

– Dehogynem.

– Én nem vagyok hitetlen rendőr.

Kieresztett az autóból, a kezembe nyomott két ötöst meg egy húszast, és megrázta a kezemet.

– Vigyázz magadra, Jackson! Kerüld a síneket!

– Megpróbálok – mondtam.

Elhajtott. Fogtam a pénzemet, és visszamentem a vízhez.

REGGEL 8 ÓRA

A rakparton még mindig ott üldögélt a három aleut.

– Megjött már a hajó? – kérdeztem.

– Sok hajó jött – felelte a rangidős. – De egyik se a miénk.

Velük üldögéltem a padon. Sokáig hallgattunk. Azon tűnődtem, megkövülünk-e, ha elég sokáig ott maradunk.

A nagymamára gondoltam. Sosem láttam táncolni abban a ruhában.

Most mindennél jobban vágytam rá, bár láttam volna táncolni egy törzsi gyűlésen.

- Fiúk, tudtok énekelni?
- Én tudom az összes Hank Williamset – mondta a rangidős.
- Indián énekekre gondoltam.
- Hank Williams indián.
- Szent énekekre.
- Hank Williams szent.
- A törzsi énekekre gondolok, azokra a szent énekekre, amiket otthon éneklünk, mikor vágyakozunk és remélünk.
- Mire vágyakozol és mit remélsz?
- Szeretném, ha élne még a nagyanyám.
- Minden dal erről szól, amit tudok.
- Akkor énekelj, amennyit tudsz.

És az aleutok énekelték a maguk furcsa, gyönyörű dalait, én meg hallgattam. Az én nagyanyámról énekeltek és az övékről. Hidegre és órák vágyakoztak. Én meg mindenre.

DÉLELŐTT 10 ÓRA

Az aleutok befejezték az utolsó éneket, és még csendben ültünk egy darabig. Hallgatásban jők az indiánok.

- Ez volt az utolsó? – kérdeztem.
- Elénekelünk mindent, amit csak lehetett – felelt a legidősebb aleut. – A többi csak a mi népünké.

Megértettem. Nekünk, indiánoknak, őriznünk kell a titkainkat. Ezek az aleutok annyira titoktartóak, hogy még csak indiánnak sem vallják magukat.

- Éhesek vagytok, fiúk? – kérdeztem.
- Összenéztek, és szavak nélkül is megértették egymást.
- Tudnánk enni – mondta a rangidős.

DÉLELŐTT 11 ÓRA

Átballagtunk a Nagykonyhához, egy mocskos kis étkezdéhez a nemzetközi negyedbe. Tudtam, hogy ott kiszolgálják hajléktalan indiánokat, akik szerencsésen pénzhez jutottak.

- Négy reggeli? – kérdezte a pincérnő, amint beléptünk.
- Igen, nagyon éhesek vagyunk – mondta a legidősebb aleut.

A nő a konyha melletti boxhoz vezetett minket. Megcsapott az étel-szag, és megkordult a gyomrom.

– Külön fizetnek? – kérdezte a pincérnő.
– Nem, én fizetek – feleltem.
– Csak nem ilyen nagyvonalú? – kérdezte.
– Ne csinálja ezt!
50 – Ne csináljak mit?
– Ne tegyen fel költői kérdéseket! Megjjesztenek.
Zavartnak látszott, aztán elnevette magát.
– Rendben, professzor – mondta. – Mostantól csak valódi kérdéseket tesz fel magának.
– Köszönöm.
– Mit hozhatok maguknak, fiúk?
– Ez a lehető legjobb kérdés – mondtam? – Miből lehet választani?
– Mennyi pénzüik van? – kérdezte.
– Ez is jó kérdés – mondtam. – Huszonöt dollárt költhetnek. Hozzon annyi reggelit, amennyit ezért tud, és számolja bele a borralalóját.
Értett a matematikához.
– Rendben, akkor ez négy különleges reggeli, négy kávé és tizenöt cent nekem.

Csendben vártunk, az aleutok és én. A pincérnő hamar visszatért, kitöltött négy kávé, mi békésen szürcsöltük, amíg vissza nem jött négy megpakolt tányérral. Volt rajtuk tojás, szalonna, pirított, ropogósra sült krumpli. Elképesztő mennyi ételt lehet venni egészen kevés pénzért.

Hálatelten lakomáztunk.

DÉL

Elköszöntem az aleutoktól, és elindultam a zálogoshoz. Később hallottam, hogy az aleutok belegázoltak a vízbe a 47-es dokk mellett, és eltűntek. Akadt indián, aki megesküdött, hogy a vízen jártak, és északnak tartottak. Más indiánok látták megfulladni az aleutokat. Én meg nem tudom, mi történt velük.

Kerestem a zálogost, és nem találtam. Esküszöm, hogy nem volt azon a helyen, ahol hagytam. Húsz-harminc háztömbnyit is végigsétáltam, hogy megkeressem, befordultam sarkokon, átmentem kereszteződéseken, lapozgattam a telefonkönyvekben, és megkérdeztem a járóelőket, hallottak-e róla. A zálogos elúszott, mint egy szellemhajó. Legszívesebben sírva fakadtam volna. Éppen föladni készültem, befordultam az utolsó sarkon, és arra gondoltam, akár meg is halhatok, és akkor ott volt, ugyanazon a helyen, ahol egy pillanattal előbb még nem.

Beléptem, és üdvözöltem a zálogost, aki egy kicsit fiatalabbnak látszott, mint annak előtte.

– Nahát, te vagy az! – mondta.

– Igen, én! – feleltem.
– Jackson Jackson.
– Ez a nevem.
– Hol vannak a barátaid?
– Elutaztak. De semmi baj. Mindenhol vannak indiánok.
– Megvan a pénz?
– Mennyit is kért? – kérdeztem, és reméltem, hogy mást mond.
– Kilencszázkilencvenkilenc dollárt.
– Ugyanaz az ár. Persze, hogy ugyanaz. Miért változna.
– Nincs annyim – mondtam.
– Mennyid van?
– Öt dollárom.
– Szegény gyűrött Lincolnt letettem a pultra. A zálogos tanulmányozta.

– Ez még a tegnapi ötös?
– Nem, egy másik.
Fontolóra vette a lehetőségeket.
– Keményen megdolgoztál érte? – kérdezte.
– Igen – feleltem.
Behunyta a szemét, és még erősebben elgondolkodott. Aztán bement a hátsó helyiségbe, és visszatért a nagymamám díszruhájával.
– Fogd! – mondta, és felém nyújtotta.
– Nincs annyi pénzem.
– Nem kell a pénzed.
– Vissza akartam szerezni.
– Visszaszerezted. És most vidd, mielőtt meggondolom magam!
Tudod, hány jó ember él ezen a világon? Több mint ahányat számba tudsz venni.

Fogtam a nagymama díszruháját, és kísétáltam. Tudtam, hogy az a magányos sárga gyöngy a részem. Odakint beburkolóztam a ruhába, és beszívtam a nagymama illatát. Leléptem a járdáról, be a kereszteződésbe. Gyalogosok álltak meg. Autósok. A város. Nézték, ahogy a nagymamával táncolok. Én voltam a táncoló nagyanyám.

(Fordította: Lázár Júlia)